

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
30.1.2017

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Viite Kutsu 9.1.2017

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITON NÄKEMYKSIÄ OSAKEYHTIÖIDEN TULOLÄHDEJAON POISTAMISESTA

Veronmaksajain Keskusliitto kannattaa tulolähdejaon poistamista osakeyhtiöiden verotuksessa.

Perustelut

Tulolähdejako on aikanaan rakennettu kunnallisveron jakamiseksi eri kuntien kesken. Tätä tarkoitusta tulolähdejaolla ei enää ole. Tähän jaotteluun liittyi myös kielto vähentää yhden tulolähteen tappio toisen tulolähteen voitosta eli yhdessä kunnassa toiminnasta aiheutunut tappio ei voinut koitua toisen kunnan vahingoksi.

Nykyisin tulolähdejaolla erotetaan eri toimintoihin liittyvät tulot ja menot verotettavaksi eri tuloverolakien mukaan. Vaikka osakeyhtiön tulo verotetaan samalla yhteisöverokannalla siitä riippumatta mihin tulolähteeseen tulo kuuluu, poikkeaa verotettavan tulon laskenta jossain määrin eri tulolähteissä.

Osakeyhtiössä voi nykytulkinnan mukaan olla kaikkiin kolmeen tulolähteeseen kuuluvia tuloja, menoja, varoja ja velkoja.

Osakeyhtiöiden verotuksessa tulolähdejako aiheuttaa mielestämme monia ongelmia kuten epävarmuutta, eriarvoisuutta ja tosiasiallisen verokannan nousumista laissa säädettyä korkeammaksi.

Yleisesti hyvän verojärjestelmän ominaisuuksiksi mainitaan neutraliteetti, oikeudenmukaisuus, oikeusvarmuus ja ennustettavuus sekä hallinnon tehokkuus (VM työryhmämuistio 12/2002 s. 17 – 21). Tulolähdejako osakeyhtiön verotuksessa ei toteuta vaan vaikeuttaa kaikkien näiden hyvän verojärjestelmän ominaisuuksien toteutumista.

Neutraliteetti

Verotuksen neutraliteetilla tarkoitetaan sitä, että verotus ei vaikuta verovelvollisten käyttäytymiseen. Verotukselle saatetaan asettaa ohjaavia tavoitteita, mutta tulolähdejaolle ei ole sellaisia asetettu. Koska tulolähdejaolla

voi olla merkitystä maksettavan veron määrään, saattaa osakeyhtiö tehdä tarpeettomia transaktioita sijoituksillaan pitääkseen arvopapereihin sijoitetut kassavarat liikeomaisuutena taikka suosia huonotuottoisia pankkitalletuksia. Tulolähdejaosta johtuvat käyttäytymismuutokset eivät ole tarkoitettuja ja lainsäätäjän haluamia eikä niillä ei ole mitään positiivisia vaikutuksia.

Oikeudenmukaisuus

Verorasituksen jaossa eräs keskeinen kriteeri on maksukykyisyys. Maksukykyisyydellä perustellaan mm. progressiivista ansiotulojen verotusta.

Tulolähteestä aiheutuvat erot maksettavan veron määrässä ovat sattumanvaraisia eivätkä vastaa toimijoiden veronmaksukykyä. Tulolähdejako aiheuttaa yliverotusta, jos osakeyhtiön yksi tulolähde on tuottanut tappiota ja toinen on tuottanut voittoa. Sellaisen osakeyhtiön veronmaksukyky ei ole yhtään parempi, kuin osakeyhtiön, jonka tappiollinen ja voitollinen toiminta ovat samassa tulolähteessä.

Oikeusvarmuus ja ennustettavuus

Tulolähdejaon ehkä suurin negatiivinen seuraus on verotuksen ennustettavuuden kärsiminen. Verovelvollinen ei voi luottaa, että Verohallinto hyväksyy yrityksen vuosia kirjanpidossaan ja verotuksessa noudattamaa ratkaisua tulolähdejaosta. Verohallinto ottaa asiaan kantaa vasta, kun asialla on todellista merkitystä verotuksessa. Maksullinen ennakkoratkaisu ei ole ratkaisu ongelmaan vaan ongelma on syytä poistaa lainsäädännöllä.

Tulon, menon, varojen tai velkojen kuulumisen johonkin tulolähteeseen on lähes aina tulkintakysymys. Oikeus- ja verotuskäytännössä ei ole pystytty löytämään sellaisia kriteereitä, joiden avulla verovelvollinen voisi etukäteen tietää tietyn varallisuuden tulolähteen.

Hallinnollinen tehokkuus

Hyvä verojärjestelmä on hallinnollisesti mahdollisimman kevyt ja yksinkertainen. Tulkintaongelmat ja niiden valvonta aiheuttavat aina hallinnollista lisätyötä sekä hallinnolle että yrityksille. Osakeyhtiön tulojen, menojen, varojen ja velkojen keinotekoinen jako tulolähteisiin ja rajanvedon oikeellisuudesta huolehtiminen aiheuttaa hallinnollista taakkaa erityisesti yrityksissä. Verotuksen oikaisut ja tulkintojen aiheuttamat oikeusriidat aiheuttavat menoja yrityksille, hallinnolle ja hallintotuomioistuimille.

Muutokselle asetettavat tavoitteet

Tulolähdejako aiheuttaa kiistatta haittaa ja ongelmia osakeyhtiöiden verotuksessa. Veronmaksajain Keskusliitto näkee nykyjärjestelmän tulkinnallisuuden merkittävänä ongelmana, joten nyt etsittävän ratkaisun tulisi lisätä merkittävästi oikeusvarmuutta ja verotuksen ennustettavuutta.

Toinen tulolähdejaosta seuraava ongelma on säädettyä yhteisöverokantaa korkeampi todellinen tuloverotuksen taso. Kielto vähentää yhden tulolähteen tappiota toisen tulolähteen tuloksesta johtaa aina yliverotukseen. Yhtiö joutuu maksamaan veroa enemmän, kuin yhteisöverokanta edellyttäisi.

Erityiskysymyksiä

Kiinteistöt ja arvopaperit

Kiinteistöomistuksen kuuluminen elinkeinotoiminnan piiriin oli kiistakysymys elinkeinoverolain alkuaikoina. Kiista päättyi siihen, että asunto-osakeyhtiöiden ja keskinäisten kiinteistöyhteisöjen toiminta jäi EVL:n soveltamisalan ulkopuolelle. Niiden lisäksi laajaakaan vuokrakiinteistöjen tai –huoneistojen omistamista ei pidetty elinkeinotoimintana.

Kun kiinteistösijoitustoimintaa harjoittavien suurimpien yhtiöiden osakkeita on alettu noteerata pörssissä, on oikeuskäytännössä hyväksytty niiden verottaminen EVL:n mukaisesti.

Veronmaksajain Keskusliiton näkemyksen mukaan kiinteistösijoittamista ei voida pienessä eikä suuressa mittakaavassa pitää elinkeinotoiminnasta poikkeavana toimintana, joten kiinteistösijoitusyhtiöitä tulisi koosta riippumatta verottaa EVL:n säännösten mukaisesti.

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden toiminta poikkeaa tavanomaisesta elinkeinotoiminnasta. Keskeinen ero on, että tällaiset yhtiöt eivät tavoittele voittoa vaan mahdollinen tulo vuokraustoiminnasta koituu suoraan osakkaan hyväksi. Erityisen säännöksen (TVL 53 §) johdosta osakkaan ei katsota saavan peiteltyä osinkoa, vaikka hän saa yhtiön omistaman huoneiston hallintaansa käypää vuokraa alemmalla hoitovastikkeella. Tällainen poikkeus ei kuitenkaan edellytä yhtiön toiminnan verottamista TVL:n mukaan vaan yhtä hyvin EVL sopii niin asunto-osakeyhtiön kuin muunkin voittoa tavoittelemattoman osakeyhtiön toiminnan verottamiseen.

Asiaa pohtineissa työryhmissä on yleensä esitetty itsestään selvänä vaatimuksena, että varsinkin passiivista sijoitustoimintaa tulisi verottaa TVL:n sääntöjen mukaisesti, jotta verokohtelu olisi sama omistaako henkilö arvopaperit henkilökohtaisesti vai osakeyhtiön kautta. Kuitenkin osakeyhtiön sijoitustoiminta hyväksytään elinkeinotoiminnaksi, jos se on riittävän laajaa ja aktiivista tai sitä voidaan pitää tilapäisenä kassanhallintana. Yksityishenkilön sijoitustoimintaa osakeyhtiön kautta ei siten nykyisinkään veroteta yksinomaan TVL:n mukaan, joten perustelulla ei ole hyväksyttävää pohjaa.

Näkemyksemme mukaan arvopaperisijoittaminen osakeyhtiön kautta poikkeaa joka tapauksessa niin paljon suorasta omistuksesta, että vaatimus henkilökohtaisen ja yhtiömuotoisen arvopaperikaupan verottamisesta TVL:n mukaan ei ole relevantti. Osakeyhtiön ei ole mahdollista käyttää hankintameno-olettamaa. Kun osakeyhtiön jakamaan voittoonkin kohdistuu kahdenkertainen verotus, osakeyhtiön avulla harjoitettua sijoitustoimintaa ei ole tarpeen diskriminoida. Nykyisin luonnollisen henkilön saaman

luovutustappion verokohtelu muistuttaa jo hyvin läheisesti EVL:n mukaista verotusta. Ero TVL:n ja EVL:n mukaan verotetun sijoitustoiminnan väliltä olisikin luonnollista poistaa jatkamalla TVL:n mukaisen luovutustappion vähennysoikeutta viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että tulolähdejaon poistaminen ei edellytä erillistä sääntelyä osakeyhtiön omistamien kiinteistöjen tai kiinteistöyhtiöiden osakkeiden osalta eikä arvopaperisijoittamisen osalta.

Ma- ja metsätalous

Maatalouden tulot ja menot jaksotetaan kassaperiaatteen mukaan. Maatalouden rakennusten poistoprosentit ovat suuremmat, kuin elinkeinoverolain poistoprosentit. Maatilatalouden tasausvaraus on tehtävissä vain maatalouden tulosta.

Maatalouden yksiköiden suurentuessa ja investointien kasvaessa osakeyhtiömuotoinen maatilatalous on lisääntymässä. Tätä kehitystä ei ole syytä rajoittaa huonontamalla osakeyhtiömuotoisen maatalouden tuloksen laskentasääntöjä. Elinkeinotuloverolakiin on yksinkertaista säätää erilliset poistoprosentit maatalouden rakennuksilla ja erillinen tasausvaraus. Tasausvaraus voidaan rajata koskemaan vain kasvinviljely- ja karjankasvatustoimintaa.

Kun maatalousosakeyhtiön maatalous ja maatalouden mahdollinen sivuelinkeino kuuluvat samaan tulolähteeseen, pystyvät maatalousyrittäjät joustavasti käyttämään maatilatalouden investointeja myös muuhun toimintaan.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että osakeyhtiön harjoittama maatilatalous voidaan verottaa EVL:n säännösten mukaan, jos EVL:n poistosäännöksiin lisätään erilliset poistoprosentit maatilatalouden käytössä oleville rakennuksille ja EVL:ään lisätään säännös tasausvarauksesta.

Käyttöomaisuusosakkeiden luovutus

Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapaudella ja luovutustappion vähennyskelvottomuudella tuetaan yritystoiminnan rakenteiden muutosta ja muuta järkevää kehittämistä ja toisaalta tappioiden vähennyskelvottomuudella ehkäistään vahingollista verosuunnittelua.

Käyttöomaisuusosakkeiden verovapaa luovuttaminen ei nykyisinkään koske kiinteistöyhtiön osakkeiden luovuttamista. Ilman uutta sääntelyä tulolähteet poistamalla verovapauden piiriin tulisivat holdingyhtiöt, joilla ei ole omaa liiketoimintaa sekä liiketoimintayhtiöiden passiiviset omistukset. Näiden säätäminen verovapauden ulkopuolelle merkitsisi vaikeiden tulkintojen ja epävarmuuden jatkumista. Se ei voi olla tarkoitus.

Verovapauden ulottaminen aikaisempaa laajemmalle ei näkemyksemme mukaan ole merkittävä ongelma ottaen huomioon osakeyhtiön suhteellisen alhainen verokanta ja voitonjaon kaksinkertainen verotus.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että tulolähdejaon poistaminen ei edellytä uusia rajoituksia käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapauteen.

Konserniavustus ja korkorajoitus

Konserniavustuksen rajoittaminen vain elinkeinotoimintaa harjoittavien konserniyhtiöiden väliseksi tuloksentasauskeinoksi ei vastaa konserniavustuksen tarkoitusta.

Korkorajoitusten ulottaminen myös kiinteistösijoitustoimintaan olisi järkevää ja vastaisi yleistä kehitystä.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että osakeyhtiöiden tulolähdejaon poistaminen ei anna aihetta muuttaa konserniavustusta tai korkorajoituksia koskevia säännöksiä.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Vesa Korpela
lakiasiain johtaja